

17/I/1982

EL LENGUATGE

La paraula i la idea

Entre la paraula i la idea, entre el significat i el significat, s'arriba a produir una penetració tan íntima, una identificació tan absoluta, que moltes vegades no es pot destriar una cosa de l'altra sense dificultat. I alguns lingüistes asseguren que si som capaços de representar-nos mentalment certes idees és perquè coneixem les formes de llenguatge que les expressen o designen.

El tema pot ésser — i ha estat — objecte de moltes reflexions, tant en els seus aspectes més profunds com en els més externs. I una de les que ens fem sovint és, davant l'ús de certes formes de llenguatge, si hom les ha triades pel significat que tenen o bé únicament per elles mateixes, per la seva sonoritat, pel seu prestigi, per l'efecte que poden fer com a simples paraules. Que hi ha certs mots de moda a què molts recorren només per això i que usen, per tant, gairebé buits de significació, és un fet conegut. Però en d'altres casos existeix el dubte raonable sobre què és allò que determina l'ús reiterat de certes paraules, és a dir, el significat, la idea, o bé el significat, la paraula per ella mateixa.

Entre aquestes paraules de les quals creiem que és lícit dubtar de si són usades per la complaença que sembla produir el seu ús o bé pel significat que hom habitualment els atribueix, hi ha els verbs *recuperar* i *reivindicar*, vist que avui fan colla els qui parlen de recuperar coses que mai no s'han perdut i de reivindicar coses que mai no ens han estat arrabassades. Això és fàcilment observable en diversos camps de la nostra vida social i col·lectiva, però té un relleu especial en el cas de les nostres figures il·lustres pretesament oblidades i preterides. Sense dubte existeixen, els ciutadans benemèrits — escriptors, artistes, polítics... — que no han rebut dels seus contemporanis o de la posteritat el tracte i l'honor de què s'havien fet creditors. Però no són pas escassos els que essent ben coneguts i apreciats són sorprenentment rescatsats d'un oblit imaginari i exhibits com a mostra de la solita injustícia nacional. Qui vol recuperar un escriptor injustament oblidat al·legant que és l'autor més llegit del país, qui no vacilla a reivindicar-ne un altre regularment reeditat després de la seva mort. Perplexos davant aquestes contradiccions, ens preguntem si hom és tributari del significat de *recuperar* i *reivindicar* o de les meres formes de llenguatge.

Albert Jané